

Bijlage 2 bij Deeldocument gedragskundigen

Aandachtspunten voor verslaglegging door de gedragskundige met betrekking tot de Communicatieve Redzaamheid

Bij het aantonen van zeer geringe communicatieve redzaamheid gaat het om het in kaart brengen van aantoonbare tekorten in het communiceren en converseren. Er is daarbij sprake van een ernstig beperkt vermogen om wederkerig te communiceren met behulp van woorden, gebaren of symbolen. Dit beperkt vermogen kan een gevolg zijn van slechthorendheid, een spraak/taalstoornis of een stoornis in het autismespectrum. Onderstaande vragen kunnen helpen om de zeer geringe communicatieve redzaamheid in kaart te brengen tijdens een gesprek en /of een psychologisch onderzoek.

- **Aandacht en luistervermogen**
  - Is er voldoende aandacht bij het gespreksonderwerp en de instructies ?
  - Kan de leerling informatie voldoende goed volgen?
  - Spelen omgevingsfactoren een rol?
  - In hoeverre belemmert een verminderd luistervermogen de leerling tijdens het onderzoek/ het gesprek?
  - In hoeverre kan de leerling zelf vragen om verduidelijking, om extra uitleg of herhaling?

- **Taalbegrip en taalverwerking**
  - Begrijpt de leerling voldoende van het gespreksonderwerp?
  - Begrijpt de leerling de bedoeling van de ander voldoende?
  - Heeft de leerling moeite met het begrijpen van woorden en begrippen/ uitdrukkingen ?
  - Is er herhaling nodig?
  - In hoeverre belemmert een beperkt taalbegrip de leerling tijdens het onderzoek/ het gesprek?
  - Is er frustratie merkbaar wanneer iets niet begrepen wordt? Hoe uit de leerling dat?

- **Uitdrukkingsvaardigheid**
  - In hoeverre belemmert een beperkte gespreksvaardigheid de leerling tijdens het onderzoek/ het gesprek?
  - Heeft de leerling in zijn verhaal een logische opbouw?
  - Hebben de zinnen in zijn verhaal direct betrekking op het onderwerp (topic-handhaving)?
  - In hoeverre houdt de leerling rekening met de voorkennis van de luisteraar?
  - Kan de leerling eigen gevoelens en gedachten voldoende begrijpelijk uitdrukken?
  - In hoeverre is de leerling in staat om onderwerpen buiten het hier en nu te bespreken?

- **Communicatieve weerbaarheid**
  - Kan de leerling contact maken en dit ook onderhouden tijdens het onderzoek/het gesprek?
  - Is er voldoende durf om te spreken? Hoe komt de leerling voor zichzelf op?
  - Spreekt de leerling makkelijker spontaan dan op verzoek?
  - Kan de leerling een mening geven?
  - Kan de leerling aangeven dat hij iets nodig heeft of iets anders nodig heeft?
  - Is er vermijding van het verbale contact? Zo ja, hoe laat de leerling dat merken?

- In hoeverre kan de leerling nieuwe informatie geven?

Wederkerigheid in het contact

- Is er sprake van voldoende oogcontact?
- Beantwoordt de leerling verbaal contact positief?
- In welke mate neemt de leerling initiatief en beantwoordt hij initiatief?
- Is de leerling voldoende goed te volgen in het gesprek (bij een voldoende verstaanbaarheid) ?
- In hoeverre is er sprake van een echt gesprek?
- Reageert de leerling teruggetrokken of blokkeert hij in een communicatieve situatie?
- Hoe is de sociale gepastheid in de interactie?
- Zijn er misverstanden in de communicatie ?
- Is er sprake van voldoende beurtgedrag?

Gedragskundigen CvI's cluster 2.
Januari 2010.